

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus IV. Competente Jurepatronatus quinquaginta Civibus, Loci A. uti
universis, præsentatus à triginta, quorum aliqui præsentarunt eum per
Procuratorem sinè debitis requisitis, alii per Epistolam, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

moderna tempora excusare debet Franciscum ab illa ignorantia crassa, & supina, quæ requiritur ad inducendum contemptum voluntatis Fundatoris, & pœnam devolutionis, ad *Tex. in cap. commissæ de elect. in 6. Rot. coram Mabodan. decis. ultim. de transact. , & in recent. decis. 268. sub num. 3. par. 2. , & apud Vivian. de jurepatr. decis. 139. num. 23. cum pluribus seqq.*

Et ex his quoque cessare videtur illa necessitas perquirendi leges Fundatoris, ¹⁵ nam quando Franciscus vidit non unica vice, sed pluries ab Ordinariis institutos, & admissos simplices Clericos, ex istorum facto non solum remanet excusatus, sed potius credere debuit, quod talis fuisset ab initio lex Fundatoris; quia cum isti ratione proprii muneris, soleant esse diligentissimi in perquirenda qualitate Beneficiorum, si fuerunt per ipsos admissi simplices Clerici de tempore magis proximo confectioni ipsius testamenti, præsumendum est, quod ex observantia præantea, & successivè continuata talis fuerit lex præsentandi, ut tradit *Rot. coram Gregor. decis. 466. num. fin. , & post Vivian. de jurepatr. decis. 16. num. 10. cum seqq. , & in rec. decis. 290. num. 20. , & decis. 302. num. 7. cum seqq. par. 18. , & in Burgi S. Sepulchri jurispatronatus 11. Decemb. 1690. §. Atque, coram bo. mc. Benincasa, & 6. Martii 1693. §. Prædictaque coram Reverendis. Zamoren.*

Et eò libentiùs DD. inclinarunt in hanc ¹⁶ sententiam, quia statim ac fuit exhibitum Testamentum, licet illud non fuisset observatum, & consequenter Franciscus non teneretur illi debitam fidem præstare, recedendo tamen à nominatione præcedenter facta in personam simplicis Clerici, non elapso adhuc quadrimestri, fecit aliam nominationem in personam Sacerdotis, quod manifestè convincit, ipsum noluisse contemnere præceptum Testatoris, & propterea si ipse non fuit contumax, & durante adhuc termino quatuor mensium voluit corrigere suum errorem, facièndo præsentationem, juxta legem foundationis, debet illius nominatio omni jure sustineri per *Text. in cap. cum vos de off. & potest. Ordin. , ibique Glos. verb. minus idonei ; & Fagnan. num. 48. , & eadem Glos. in cap. fin. verb. ex vi de jurepatr. cir-*

ca finem ibi -- propter hoc non puniuntur, quia correxerunt factum suum præsentando, prout debebant, & admittit etiam Tondut. in contrarium allegat. resol. benef. quæst. 118. num. 32. ; ubi loquens de præsentatione facta in personam simplicis Clerici monet Ordinarium, ne confestim de Beneficio patronato provideat, sed expectare debeat finem quadrimestris, & clariùs probat Rot. coram Caval. decis. 231. num. 3. in contrarium pariter allegata, ubi fuit admissa præsentatio Covi tanquam de persona habili; quia Patroni post præsentatum Pirovanum inhabilem, durante quadrimestri, alium non præsentarunt, & dictum fuit in dicta Eugubina Canonatus 10. Martii 1690. §. Fin. coram clar. mem. Card. Caccia.

Quæ sanè correctio eò magis ¹⁷ admitti debet in casu præsentati, quia quando agitur, de personis laicis præsentantibus non idoneum, prout hic, facultas eligendi non devolvitur ad Ordinarium, nec Patroni privantur illa vice jure præsentandi, sed infra quadrimestre possunt, emendato errore, ad iteratam electionem devenire, cum non soleant Laici exactè perquirere habilitatem Præsentati, ad notata per *Butr. in cap. cum vos sub num. 13. de offic. Ordin. , ibique Imol. num. 6. Gonzal. ad Reg. Cancell. glos. 45. §. 3. n. 55. & Rot. coram Priol. decis. 991. num. 4. cum seqq.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus quinquaginta Civibus, Loci A. uti Universis; Præsentatus à triginta, quorum aliqui præsentarunt eum per Procuratorem, sine debitis requisitis; alii per Epistolam, & alii qui propriè non erant Cives, sed Territoriales loci A., & unus ex eis erat excommunicatus, an dicatur præsentatus à majori Parte Patronorum respectivè ad alium præsentatum à viginti Civibus.

SUMMARIUM.

1 Reservato jurepatronatus pro Civibus, an, & quando Territoriales præsentare possint? Et num. 7.

2 Ad

- 2 *Ad validitatem presentationis faciende per Procuratorem an concurrere debeant requisita cap. Quia propter de elect. & quæ sint hujusmodi requisita: Vide ibi & num. 8.*
- 3 *Patronus an possit præsentare per literas? Et num. 9.*
- 4 *Præsentatio facta ab excommunicato an & quando sit irrita? Et num. 19.*
- 5 *Præsentatio non dicitur conclusa, quando Patroni præsentantes jure Collegii se dividerunt in aequalia vota. Sed limita ut ibi.*
- 6 *Ad effectum ut quis dicatur præsentatus à majori parte sufficit quòd superet etiam unico suffragio.*
- 10 *Patronus præsentare potest per Nuncium, per Scripturam, aut per Apocam.*
- 11 *Consanguineus præsentare potest pro Consanguineo Patrono etiam sinè mandato, & præsentatio sustinetur. Sed intellige, ut ibi.*
- 12 *Patronus præsentare potest in articulo mortis in voce mediante Confessario.*
- 13 *Patronus an, & quomodo præsentare possit in testamento?*
- 14 *Nominatio, aut præsentatio est fructus jurispatronatus.*
- 15 *Patronus intrà terminum juris potest colligere fructum jurispatronatus tam in vita, quàm in morte.*
- 16 *Patronus potest præsentare per literas; dummodo habeant litera in se sua solemnità.*
- 17 *Ad validitatem presentationis sufficit, quòd voluntas Patroni quoquo modo innotescat Ordinario.*
- 18 *Præsentatio in scriptura, in literis, in voce, in testamento, si non exhibeatur coram Ordinario, habetur pro simplici nominatione.*

CASUS IV.

AD effectum præsentandi Rectorem Ecclesiæ vacantis de Jurepatronatus quinquaginta Civium Loci A. prævia omnium intimatione, iidem Cives se congregarunt in loco consueto; quorum viginti præsentarunt Titium; & triginta Cajum. Sed inter hos triginta, qui præsentarunt Cajum; tres erant, qui propriè non erant Cives, sed solum Territoriales, qui tamen in antecedentibus vacationibus præsentarunt. Tres præsentant

runt eundem Cajum per Procuratorem; sinè debitis requisitis; Alii tres per epistolam; & unus erat occultè excommunicatus. Quæritur proinde in hoc casu, an Cajus dicatur præsentatus à majori parte Patronorum ad effectum, ut vigore hujus Canonis sit ab Ordinario instituendus prælativè ad Titium præsentatum à solis viginti Civibus?

1 In hac quæstione prima facie respondendum videtur Cajum dici non posse præsentatum à majori parte Patronorum. Licèt enim iste pro se numeret triginta suffragia; tamen ex his decem demenda videntur, nimirum tria illorum, qui non erant propriè Cives, sed solum Territoriales Loci A. isti enim devenire non poterant ad præsentationem. Quoniam, cum lex foundationis reservaverit Juspatronatus activum pro Civibus Loci A., & exegerit qualitatem Civilitatis in præsentante, Territoriales, qui hac qualitate non pollebant, præsentare validè non poterant. *Lambertini de jurepat. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 10. n. 3. in fin. & n. 4. Rot. in Comen. Parochialis super institutione 22. Junii 1710. §. Nil obstantè coram R. P. D. Falconerio.*

2 Demenda sunt etiam tria suffragia illorum, qui præsentarunt per Procuratorem; isti enim constituerunt in Procuratorem ad præsentandum Cajum personam extraneam, & quæ non erat de Loco A. cui competit Juspatronatus; nec erant absentes; nec impediti; ex quo sequitur, quòd præsentatio ab eis facta mediante hujusmodi Procuratore taliter constituto sustineri non valeat; tum quia præsentatio, seu electio facienda est per eos solos de Universitate, & Collegio, cui competit præsentare, & eligere, nec alii sunt admittendi etiam tamquam Procuratores, nisi fuerint de eadem Universitate, & Collegio; tum quia fuit ab eis constitutus Procurator sinè debitis requisitis; Tria namque requiruntur ad validitatem præsentationis, seu electionis per Procuratorem. Primò, quòd habens præsentare, seu eligere sit absens in loco unde vocari possit; si enim sit absens, & commorans extra Provinciam, aut intrà Provinciam, sed in loco adeò distant, ut commodè vocari non possit, aut ejus absentia fuerit affectata, non est vocandus, juxta

juxta *Text. in cap. coram dilecto de elect. ibique Gloss. in verb. Provincia cap. cupientes de elect. in 6. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. n. 227. propè fin. Rot. in Comen. Parochialis super institutione 23. Junii 1710. S. Neque etiam coram R. P. D. Falconerio. Secundò, quòd justo impedimento detentus venire non possit. Tertio, quòd Procurator habeat mandatum ad jurandum super dicto impedimento. Abb. in cap. quia propter §. illud de elect. n. 1. & 2. ibique Bellamer. n. 2. Imol. n. 8. Barbof. n. 28. & 37. Gonzal. num. 11. Archidiac. in cap. si quis de elect. in 6.*

3 Nec connumerari possunt alia tria suffragia illorum, qui præsentarunt Cajum per literas; quia præsentare, aut dare votum per literas videtur esse prohibitum, per *Text. in cap. si quis §. absens de elect. in 6. ibi-- Absens &c. non poterit aliquatenus per literas exprimere votum suum-- ibique Gloss. in additione Gemin. nu. 5. Gonzal. in cap. quia propter de elect. n. 12.*

4 Et denique detrahendum videtur suffragium illius, qui erat excommunicatus; præsentatio namque ab isto facta est irrita, & nullatenus considerabilis, per *Text. in cap. Postulasti de Cleric. excommunic. Fagnan. in cap. Quòd à Prædecessore nu. 78. & 80. de schismat. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 41. n. 15. & seq.*

Demptis igitur, ac detractis his decem suffragiis ex eis triginta, quæ pro se connumeravit Cajus, iste dici non valet præsentatus à majori parte Patronorum, immo nulla præsentatio dici potest in hoc casu conclusa. Quoniam demptis supradictis suffragiis, tota potestas præsentandi consolidata fuit in solis quadraginta Civibus Loci A. quorum viginti cum præsentaverint Titium, & alii viginti Cajum, neutra præsentatio sustinetur, nec ulla præsentatio dicitur conclusa. Ratio est, quia ad effectum, ut Patroni, quibus competit Juspatronatus per modum unius Collegii, aut Universitatis, præsentasse dicantur; requiritur, quod vel omnes, vel saltè major eorum pars consentiat, ut tumentur *Abb. in cap. Postulasti n. 14. de concess. præben. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 13. n. 170. & 176. Card. de Luc. de benef. disc. 130. num. 3. & 7. Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 2. §. 1. n. 3. Præceptor meus discept. Eccles. 4. n. 31. Rot.*

Pars II.

in Osnabrugem. Canonatus 10. Decembris 1714. S. Itidemque coram R. P. D. Crispo. Nisi fortè cum paritate vocum concurrerent inæqualia merita Præsentatorum; tunc enim non obstante hujusmodi paritate præsentatio diceretur conclusa favore illius, qui haberet majora merita; ea ratione, quia majoritas non solum coalescit ex numero, sed etiam ex meritis Electorum, & dignitate Eligentium, cum quibus in paritate numeri efficitur major pars; cum illa censeatur major pars, quæ est justior, & majori nititur ratione, & æquitate. Gloss. in cap. In Genesi in verb. ad zelum de elect. & his expressis verbis docet Rot. decis. 26. n. 33. coram Cerro.

At re serio perpenfa censeo in hoc casu Cajum dici præsentatum à majori parte Patronorum, & huic deberi institutionem ab Ordinario in Beneficio, excluso Titio præsentato à solis viginti Civibus, Cajus namque superat Titium in decem suffragiis, & sic nulli dubium esse potest, quin dicatur præsentatus à majori parte Patronorum, quando omnibus notum est, quòd ad effectum, ut quis dicatur præsentatus à majori parte sufficiat, quòd superet etiam unico suffragio, juxta *Abb. in cap. Postulasti n. 14. de concess. Barbof. de potest. Episcop. alleg. 72. n. 198. Vivian. de jurepat. lib. 12. cap. 8. n. 3. Card. de Luca de Canon. disc. 28. n. 2. Rot. decis. 809. n. 1. coram Buvatti. & in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. S. Quamobrem, & 12. Junii 1716. S. Et jure quidem coram R. P. D. Falconerio.*

7 Nec ista decem suffragia, in quibus Cajus superat Titium demi, ac detrahi debent propter defectus superius in contrarium adductos. Et quidem demenda non sunt tria suffragia illorum, qui non erant propriè Cives Loci A. sed simplices Territoriales. Licet enim juxta legem foundationis isti præsentare non poterant tamquam destituti qualitate Civilitatis à Fundatore requisita, tamen cum in antecedentibus vacationibus fuerint admissi ad præsentandum, validè præsentare poterant etiam in hac ultima vacatione, utpote constituti in quasi possessione præsentandi, ad *Text. in cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. possess. & propriet. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 3. art. 17. n. 9. & lib. 2. par. 2. q. 2. art. 16. n. 2.*

Q

Rot.

Rot. in Papien. Rectoria 10. Decemb. 1714. §. *Prædictus coram R. P. D. Cerro, & in Comen. Archiepiscopus* 17. Junii 1715. §. *Contra coram R. P. D. Falconerio.*

8 Minusque delenda veniunt alia tria vota illorum, qui præsentarunt Cajum per Procuratorem extraneum, ac sine debitis requisitis, *cap. quia propter §. illud de elect.* Quoniam hujusmodi Textus habet solum locum in electione Canonica, non verò in præsentatione, quæ licet improprie sustinere possit nomen Electionis, tamen proprie dici nequit Electio, quæ valde differt à Præsentatione, juxta plures differentias, quas legere poteris apud *Vivian. de jurepat. par. 2. lib. 5. cap. 1. à n. 7. usque ad 42.* itaut Patroni Laici non arctantur præsentare ad formam præfati *cap. quia propter*, sed possunt constituere Procuratorem, & valide per eum præsentare etiam præsentantes, & non impediti ad præsentandum, nisi lex foundationis, aut observantia aliud determinaverit. *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 2. qu. 2. art. 18. per tot. Lap. alleg. 8. n. 3. & alleg. 79. nu. 4. Vivian. d. cap. 1. nu. 22. Tusch. conclus. jur. 598. n. 3. lit. P.*

9 Multoque minus detrahenda sunt tria vota illorum, qui præsentarunt per epistolas. Etenim Patrono permixtum est à jure nominare, aut præsentare per literas, ut expressè statutum fuit in *cap. Ea noscitur de his quæ sunt à Prælat. ibi--Eorum Abbates aut per se, aut per literas, personas idoneas Episcopis præsentant -- ibique Gloss. verb. per literas, Abb. n. 3. Anan. n. 3. & in Clement. 1. §. Præsentatos de excess. Prælat. ibi-- Præsentatos per Exemptos ad ordines, vel beneficia, quorum præsentatio ad eos pertinet nolunt admittere, nisi Præsentantes ponant obedientiam in salutatione literarum, quas pro hujusmodi præsentatione transmittunt -- ibique Gloss. verb. literarum, Vitalin. n. 66. Bonden. colluct. legal. 13. n. 14. Card. de Luc. de jurepatr. disc. 3. n. 18. & disc. 34. n. 23. & disc. 58. n. 8. Rot. in Augustana Canonatus, & Parochialis 10. Junii 1712. §. *Minus coram R. P. D. Crispo.* Nullatenus obstante Textu in *cap. si quis §. Absens de elect. in 6.* quia iste procedit in electione, secus in præsentatione.*

10 Et quidem, quòd Patronus præsentare possit per literas, nulla adesse videtur

difficultas, dum valet Patronus præsentare per Nuncium, per scripturam, per apocam ad Beneficium vacans intrà terminum juris. *Vitalin. in d. Clement. 1. de excess. Prælat. n. . . Rot. decis. 239. par. 18. tom. 2. recen.* Ac etiam præsentare potest per alium absque alio mandato, dummodo iste sit persona sibi conjuncta, dum consanguineus præsentare potest pro consanguineo Patrono, & præsentatio valet etiam sine mandato, & expressa ratificatione, dummodo non reclamet, nec contradicat alterum præsentando, quia in hoc casu Patronus diceretur tacite præsentare, quæ tacita præsentatio sufficit ad obtinendam institutionem in Beneficio vacante. *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 4. art. 7. per tot. Rot. in dicta Comen. Archiepiscopus* 12. Junii 1716. §. *Nec expungendum coram R. P. D. Falconerio;* Imò præsentare potest quacumque die etiam feriata, & etiam de nocte, ac etiam extra Diocesim, *Vivian. de jurepat. lib. 7. cap. 4. per tot. & lib. 8. cap. 1. nu. 5. & 10. Bonden. colluct. legal. 13. num. 6. & sequen. tom. 1.*

12 Præsentare etiam potest in articulo mortis tum in voce notificando proprio Confessario positivam voluntatem suam præsentandi certam personam, quo casu si Confessarius notificet habenti instituire intrà terminum juris hanc voluntatem Patroni defuncti, illa persona dicitur præsentata à Patrono, & instando coram Ordinario pro institutione debet institui, dum Confessario attestanti super hac voluntate Patroni est deferendum, juxta auctoritates superius relatas *Par. I. Can. III. Cas. 8. num. 25.*

13 Tum etiam in testamento, & per ultimam voluntatem absolutè, & simpliciter dicendo ex. gr. -- *nomino, e presento al Beneficio, o Cappellania Laicale vacante Tizio* -- etiam si post ejus mortem adesset alii substituti à Fundatore in Jurepatronatus, quia cum de tempore testamenti sit Patronus, & ei competat jus præsentandi, potest validè præsentare, ad *Text. in cap. decernimus, de quo Par. I. Can. V.,* nec adesset ullum præjudicium vocatorum, quia istis non competit jus præsentandi, nisi in casu quo Patronus primò institutus intrà terminum juris decederet absque præsentatione. Non verò præsen-

sentare posset in testamento tali modo. Ex. gr. *nomino, e presento adesso per allora, e quando sarò morto* -- tunc enim nulliter præsentaret, quia transferret præsentationem in tempus inhabile, nimirum post mortem, quando Disponens non est amplius Patronus.

14 Non obstat, quòd nominatio, aut præsentatio sit fructus Jurispatronatus, juxta *Gall. de fructibus disp. 3. cap. 11. n. 5. Rot. in Salernitana Alimentorum 12. Januarii 1712. coram Eminentiss. Scòto superius impress. Par.I. Can.III. Caf.III. n. 15.* Fructus autem pendentes de tempore obitus spectant ad successorem, & non ad eum, qui moritur, & consequenter præsentatio de tempore obitus Patroni spectabit ad substitutos in Jurepatronatus; *Antonell. de jurib. Cleric. cap. 10. n. 2. & cap. 35. n. 10.*

15 Quia hoc procedit in fructibus pendentibus, & ante obitum non collectis, secus in fructibus pendentibus, & ante obitum collectis, prout est in casu præfenti nominatio, aut præsentatio, quæ à Patrono ante obitum de tempore testamenti fuit collecta, seu facta; de istis namque fructibus potest quis disponere tam in vita, quàm in morte. *Glos. in cap. præfenti §. porro de offic. Ordin. in 6. Imol. in cap. final. de pecul. Cleric. & alii apud Antonell. de juribus Cleric. cap. 10. n. 10.* Unde ex hoc potius desimitur argumentum, quòd Patronus etiam in articulo mortis per testamentum possit præsentare ad Beneficium vacans, durante termino juris: Etenim sicuti Clericus potest ex supra adductis disponere de fructibus Beneficii collectis tam in vita, quàm in morte, ita etiam Patronus poterit disponere de hoc fructu Jurispatronatus tam in vita, quàm in morte. Et ita sentire videtur *Parisi. conf. 46. vol. 4. num. 21. ibi-- Eligendi potestas alicui concessa exerceri potest, & per actum inter vivos, & per actum ultimæ voluntatis-- Et num. 34. ibi-- Volentes, quòd si data est facultas eligendi quòdcumque talis potest eligere usque ad mortem.*

16 Igitur si Patronus præsentare valet per scripturam, per Nuncium, per personam sibi conjunctam absque mandato, tacite ratificando hujus præsentationem in articulo mortis, tam in voce, quàm in testamento non est cur non possit etiam valide præsentare per literas, dummodo hu-

Par. II.

jusmodi literæ non sint suspectæ de falsitate, sint subscriptæ ab eodemmet Patrono, contineant diem, mensem, annum, ac nomen Præsentati appositum ab ipsomet Patrono, aut ab alio de mandato ejusdem Patroni, aliàs non essent attendendæ; quia actus, qui per literas exercetur non est approbandus, quando literæ non habent in se sua solemnità. *Vitalin. in Clement. 1. de excess. Prælat. n. 76. Rot. decis. 739. n. 9. par. 18. tom. 2. rec.*

17 Ratio autem horum omnium est, quia in hac materia non est præscripta certa forma; sed sufficit, quòd voluntas Patroni circa præsentationem vacantis Beneficii quoquo modo innotescat Ordinario, ut his expressis verbis docet *Rot. dec. 30. n. 5. coram Emerix jun. & decis. 739. nu. 2. par. 18. tom. 2. rec.* Unde præsentatio sive fiat per literas, sive per Nuncium, sive in voce, sive in testamento, dummodo innotescat Ordinario, substat, & taliter Præsentatus venit instituendus, secus si non innotesceret Ordinario, eo quia literæ, scriptura, testamentum &c. contentia præsentationem Patroni non fue-

18 rint exhibita coram Ordinario; Etenim donec Patronus, vel Procurator ad præsentandum non exhibuerit præsentationem, vel personam nominatam oculis habentis instituere, sola præsentatio in scriptura, in literis, in voce, in testamento habetur pro simplici nominatione, quæ nullum jus tribuit considerabile. *Abb. in cap. fin. n. 2. de jurepat. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 2. n. 36. Rot. d. decis. 739. n. 14. & seq. par. 18. tom. 2. rec. & in Melevitana Beneficiorum 10. Junii 1712. §. His coram R. P. D. Aldrovando superius impress. Par. I. Can. V. Caf. XIV.*

19 Demum non est demendum votum illius, qui erat excommunicatus. Quoniam iste non erat excommunicatus notoriè, nec excommunicatione majori, sed tantum minori; Licet enim excommunicatus notoriè, aut excommunicatione majori, præsentare, & eligere non possit, potest tamen excommunicatus occultè, aut excommunicatione minori validè præsentare. *Engel. in Jus Canonic. lib. 1. tit. 7. §. 1. n. 7. vers. demum de election. & elect. potest. Matta de Caus. Consistorial. sect. 19. §. 2. num. 10. & 11. Gonzal. in cap. se celebrat num. 5. de Cleric. excommunic. & alii*

Q 2

quos

quos refert, & sequitur *Rot. in Vvormatien. Canonicatus* 1. Aprilis 1715. §. *Ex literis*, & §. *Quia relevare coram R. P. D. Crispo.*

R. P. D. C R I S P O.

Comen. Archipresbyteratus.

Ven. 5. Martii 1717.

Institutionem ad Archipresbyteratum Ecclesiæ Collegiatæ S. Joannis Baptistæ Terræ Morbineide Jurepatronatus Communitatis, & Hominum illius Loci per obitum Raphaelis Paravicini ultimi illius Possessoris in partibus, & deinde ab hoc Supremo Tribunali per sententiam R. P. D. mei Falconerii reportavit Joannes Petrus, uti in Comitibus generalibus ejusdem Communitatis electus, & Ordinario præsentatus, excluso Francisco Delphino Competitore, ad cujus provocationem delegata mihi Causa in ulteriori instantia dubium proposui— *An sententia Rotalis sit confirmanda, vel infirmanda*, & Domini pro illius confirmatione respondere non dubitarunt.

Validitas siquidem non controvertatur; Justitia verò magis clara resultare visa fuit ex luculenter deductis in decisionibus coram eodem R. P. D. meo Falconerio, quæ de more sententiam Rotalem præcesserunt, quarum fundamenta adeò solida, & juri consona apparuerunt, ut nec antiquis, nec noviter excitatis objectionibus concuti valerent, & proinde confirmationem promerentur, ad tradita per *Rot. coram Gregor. decis. 176. n. 1. & decis. 218. n. 1. & decis. 165. & decis. 235. nu. 1. par. 13. rec. & coram Royas decis. 286. in princip. & decis. 423. n. 1. & decis. 471. n. 2. par. 19. tom. 2. rec.*

Firmum namque in facto stetit, quòd in Consilio Communitatis ad hunc individuum electionis effectum, præviis solemnibus publicationibus habito in eadem Ecclesia Collegiata die 13. Decembris 1713. ex centum viginti duobus suffragiis, septuaginta tres, & sic major pars Castello adhæserunt; Reliqua verò minor pars in numero quadraginta novem Delphinum elegit; Quapropter justè absque dubio concessa fuit institutio Castello, tamquam à majori Consiliariorum numero præsentato, juxta dispositionem *Text. in cap. Quoniam, ibique Gloss. in verb.*

Qua majoribus de jure patr. Panormit. in cap. postulastis nu. 47. de concess. præben. in rec. decis. 129. n. 7. par. 19. Rebuff. conf. 89. n. 1. & 10. Vivian. de jure patr. lib. 12. c. 8. n. 3. Barbof. de potest. Episc. alleg. 72. n. 198. Card. de Luca de Canon. disc. 28. nu. 2. Rota coram Buratt. decis. 809. n. 1. & in Comen. Parochialis super institutione 23. Junii 1710. §. Confistit coram R. P. D. meo Falconerio, & in altera Comen. juris patronatus 11. Martii 1715. §. fin. coram R. P. D. meo Cerro, ubi quòd major pars reputatur etiam unico tantum superante suffragio.

Et licet prædictum suffragiorum numerum Scribentes pro Delphino coartare prætenderent tantum ad quadraginta, & unum, rejectis aliis triginta duobus, sub prætextu, quòd lata fuerint ab hominibus non pollentibus quatuor qualitatibus, ut aiebant, necessariis, quòd nempe forent copulativè Cives, Habitatores, Capita, familias, & subjecti eidem Archipresbyteratui; Attamen constitit hujusmodi suppositum in facto non subsistere, dum Juspatronatus, & præsentandi competit solum Terrigenis Capitibus familias ejusdem Communitatis Morbinei, quòd componitur ex omnibus locis sparsis per dorsum Montis nulla alia requisita qualitate habitationis, aut subjectionis eidem Archipresbyteratui, ut liquidò resultare visum fuit ex præcedentibus statibus annorum 1595. 1636. bis anno 1645. 1676. & 1700. ac denique ex Bulla san. mem. Clementis VIII. erectionis Ecclesiæ Parochialis Terræ Morbinei in Archipresbyteratum, ac ex literis Apostolicis sa. me. Urbani VIII. ubi facta fuit provisio Archipresbyteratus favore Christini Donati, in quibus omnibus semper illa habetur expressio de pertinentia Patronali ad Communitatem, & Homines loci Morbinei absque ulla alia superadditione alterius qualitatis, juncta præsertim observantia, juxta quas patet, & à Scribentibus pro Delphino non negabatur, quòd in omnibus statibus semper fuerint sine contradictione ad eligendum admissi Habitatores de Artio, della Valle, de Camperbolo, aliarumque Villarum, & Locorum adjacentium immediatè subjectorum Parochiali Ecclesiæ S. Matthæi della Valle, & præcipuè in statu anni 1636. admissi leguntur cum effectu subsecuto Habitatores Locorum de

Al-

Albaredo, & de Bema, *Summario Castellii* n.6. lit.B. & C.

Hinc descendendo ad examen illorum triginta duorum votorum, quæ à calculo Castellii deleri prætendebantur, comperit exitit non omnia triginta duo in universum spernenda fore, sed quamplura ex illis extra omnem dubietatis aleam superaddenda favore Castellii, & præcipuè undecim prolata ab Hominibus ex familiis *Petrella, Tarabina, & de Nigris* Loci de Albaredo, citra quod posset de eorum computatione dubitari, eo quia non essent de Communitate Terræ Morbini, ad quem spectat electio; Communitas enim, & Homines de Albaredo, ac Contratæ Locorum della Valle, de Artio, de Tartusellis, & de Camplano vicinantiæ Communitatis, & Montis Morbini jam dudum subjecta Ecclesiæ Parochiali ejusdem Loci de anno 1480. Supplicarunt quidem, & ab Ordinario obtinuerunt ab illa dismembrari, attenta ipsius Ecclesiæ distantia, & in Parochialem erigi Ecclesiam S. Matthæi de Valle. Verùm ex ipsamet dismembratione resultat eandem Ecclesiam Collegiatam, & Archipresbyteralem Morbini remansisse Matricem, & Ecclesiam S. Matthæi noviter in Parochialem erectam illius filialem, & ratione filiationis ei subjectam, ac per consequens etiam Homines huic novæ Parochiæ subjecti reputari debent de eadem Communitate Morbini, & tanquam tales dijudicari, ita quod possint ferre suffragium in electione Archipresbyteri, ut optimè observat secunda hujus Causæ decisio §. *Et profecto*, & §. *Nihilque turbat coram R.P.D. meo Falconerio*.

Idque ipsum optimè constitit apud Dominos comprobatur ab observantia subsequuta in successivis electionibus anni 1636. 1645. 1676. & 1700. in quibus admissi fuerunt inter Eligentes absque ulla reclamatione Homines eorundem Locorum, & præsertim ipsiusmet Loci de Albaredo, ac in individuo ex eisdemmet familiis *Tarabina, & de Nigris*, ex qua admissione ipsi absque ulla hæsitatione constituti remanserunt in quasi possessione eligendi, per *Text. in cap. cum Ecclesia de caus. possess. & propriet. Lambertin. de jurepatr. lib.2. par.2. q.2. art.16. nu.2. Rota coram sa.me. Gregor. XV. decis. 517. n.5. &*

Rota post Vivian. de jurepatron. decis. 110. n.7., & proinde cum Habitatores prædicti habeant pro se ferè centenariam, inutiliter hodie eorundem habitas ad eligendum impugnatur, sed debent in per vetusta possessione confirmari, ut advertit *Rota in Bononien. Beneficiorum de Castello 2. Maji 1712. §. Hæc juris præsumptio coram me, & in illius confirmatoria sub die 9. Junii 1713. §. Atque hæc coram Reverendis. D. meo Ansaldo.*

Frustrà autem hujusmodi observantiæ efficacia elidi prætenditur ex juribus per Delphinum noviter exhibitis, quibus probari contenditur ab anno 1556. usque ad annum 1636. etiam in dicto Loco Morbini habitasse easdem familias *del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis*, quæ in dictis statibus enunciatur, ex quo Defensores Delphini arguebant, quod personæ de dictis familiis in eisdem statibus numeratæ reputari deberent potius de Habitantibus Morbini, quàm de Incolis Albaredi: Quandoquidem quod dictæ familiæ in dictis statibus enunciatæ essent familiæ habitantes in Loco Albaredi, non autem Morbini, factis clarè colligitur ex ipso statu anni 1636. ubi post enumerationes omnium, qui ad votum ferendum accesserunt, enunciantur etiam omnes Habitatores partim Morbini, partim Albaredi, *Summario Castellii n.6. lit. C.* In aliis verò statibus bis anni 1645. & 1676. facta fuit distinctio Hominum de Morbino ab illis aliis Hominibus del Monte, mediante illa particula distinctiva apposita post descriptionem Hominum de Morbino, ibi-- *Omnes de Morbino*-- ac etiam altera apposita post descriptionem aliorum Hominum diversorum Locorum Montis Morbini, ibi: *Omnes del Monte dicti Communis Morbini.* Cumque inter istos tantum del Monte reperiantur descripti præcitati Homines dictarum familiarum *del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis*, *Summario Castellii num. 5. litt. F. & G., ac num.8. lit.B. & C., ac num.9. lit. D. & E.* Illico in consequens nascitur, quod prædictæ familiæ *del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis*, quæ votarunt in omnibus mox supra relatis statibus, non potuerunt esse familiæ de hoc cognomento inhabitantes in Terra Morbini, sed

sed perneceffe debuerunt esse illæ familiæ de hoc eodem cognomento existentes in Loco de Albaredo, cùm in prædictis Instrumentis electionum descriptæ non reperiantur inter Homines de Morbinea, sed inter Homines del Monte, ubi situs est Locus de Albaredo.

Certoque certius in hypothesi, ubi impugnari nullatenus potest, quòd Ecclesia Parochialis Albaredi, ratione matricitatis sit subjecta Ecclesiæ Archipresbyterali Morbinea, cùm ab eadem anno 1480. dismembrata fuerit, & in ipso actu dismembrationis Ordinarius declaraverit id fecisse ad instantiam Communitatis, & Hominum de Albaredo Locorum della Valle, de Artio, de Camplano vicinantiæ Communitatis, & Montis Morbinea, ex qua profectò declaratione optimè elicitur omnia super enunciata loca comprehendendi sub dicta Communitate Morbinea.

In nihilo obstantibus statibus annorum 1645. 1676., & 1700., quia etsi in illis explicite nominatus non appareat locus de Albaredo, designatus tamen extitit per æquipollens, & illi de Albaredo ceteri debent comprehendi sub denominatione in illos del Monte, ibi -- *Omnes del Monte* dictæ Communitatis Morbinea, & in omnem casum cùm iidem status non ita sint clari pro exclusione, sicuti est clarus pro inclusione status anni 1636. utique iste debet præferri, taliterque familiæ ibidem præsentantes ad præsentationem perpetuò admitti. *Adden. ad Gregor. decis. 434. n. 20. Buratt. decis. 776. n. 12. vers. ex prædictis, Rota decis. 423. n. 12. par. 14. & dec. 215. n. 7. par. 15. rec.*

Accedente potissimè confessione ipsius met Delphini Collitigantis, qui ultro fatetur, Homines della Valle, & de Artio in eadem dismembratione anni 1480. comprehensos pacificè gaudere jure in hac electione votandi, unde ad evidentiam confirmatur pariter Homines de Albaredo consimili jure frui debere, nè una, & eadem dispositio diverso jure regulatur, ad *Text. in l. nam hoc jure ff. de vulgari, & pupill. Rot. coram Priolo decis. 176. nu. 7. & in Romana donationis de Corsinis 3. Julii 1711. §. Nulliusque coram R.P.D. Aldrovando.*

Neque obistere visum fuit, quòd in ultimo statu non fuerint admissi ad præ-

sentandum Homines de Albaredo, quia ex eodem palàm fit, explevisse præsentationem Paulum Tarabinum, Joannem, & Jacobum Tacchinum, quæ familiæ sicuti reputantur de habitantibus in Loco Albaredi, ita innegabilis redditur eorundem concursus, & psoniscua admissio ad præsentandum.

Vindicatis igitur ab omnibus exceptionibus supradictis undecim vocibus illorum de Albaredo, eisdemque adscriptis catalogo Castellii, censuerunt Domini illos quoque de Talamona ejus favore esse adscribendos, & ita alias quinque voces pro eo enumerandas; Neque pro delatione istarum vocum suffragantur exceptiones per Delphinum promotæ tam circa separationem, & distinctionem formalem, quàm etiam circa illorum exclusionem in statibus præcedentibus perperam elicitam, quia ultra proximè animadversa circa illos de Albaredo, quæ cœquali jure procedunt respectu illorum de Talamona, urget insuper validior circumstantia, quòd dicti Homines de Talamona pluries exercuerunt munus Syndicatus Morbinea, *Summar. Castellii num. 5.* ex quo quidem civilitas dicti Loci manifestè eruitur, ut inquit *Text. in l. 1. ff. ad municip. Rebuff. in l. Municipales ff. de verb. signific. Cyriac. contr. 13. n. 6. Gobb. consult. 45. n. 33. & consult. 113. n. 3.*

Prædicta exuberant, at citra ullam necessitatem rigidè etiam prosequentes Domini examen aliarum vocum pro præsentatione Castellii, censuerunt istius favore esse addendas voces Antonii Guarinoni, & Francisci Petrelli, qui, ut justificatur *Summar. Additionali Castellii num. 7.* ortum habuerunt à Morbinea, & licèt opponatur eorundem habitationem extitisse extra Morbinea; nihilominus cùm ista habitatio fortiri potuerit accidentaliter, & ipsi sint verè oriundi, exinde amittere civilitatem non potuerunt, prout inspecta etiam juris censura, ille, qui in aliquo Loco nascitur, dicitur Civis, & Terrigena ejusdem Loci, licèt ibidem non commoretur, ad *Text. in l. assumpt. ff. ad municipal. leg. Civis C. de Incolis lib. 10. Surd. consil. 343. nu. 21. Menoch. consil. 80. nu. 10. Rota coram Merlin. decis. 63. n. 19. in rec. decis. 647. num. 1. par. 1. decis. 137. num. 4. par. 5. & decis. 364. num. 3. par. 15. recent.*

Ulte-

Uterius connumeranda est vox Josephi Vicedomini de Morbino, cui licet obijciatur, quod non sit caput familiae, tollitur tamen obiectum ex facto divisionis sequutæ de anno 1688., & ideo pro capite, & patre familias reputari debet, & recipi ad votum ferendum, prout etiam videtur adscribenda vox Joannis Fontanæ, qui tamquam legitimè impeditus potuit per schedulam ritè nominare, & denique augenda sunt infallibiliter voces Matthæi Mariani, & Ambrosii Casalis, quorum jus non controversum, licet elidi velit sub obtutu, quod illorum vota fuerint extorta per minas, quippe cum de hoc non doceatur nisi per simplices, & informes probationes, utique in facti thesi, qua magis rigorosa, & stricta requiruntur documenta, exceptiones hujusmodi non possunt juvare; Taliterque hisce omnibus vocibus, absque dubio Castello adscribendis, constituentibus pluralitatem, meritò illis superaddita exitit vox Grierii, qui explicitè protestatus fuit concurrere velle cum pluralitate, sive cum majori numero.

Ex his omnibus ad evidentiam confitto, numerum suffragantium pro Castello esse longè majorem, authamarunt Domini tale quid satis esse ad convincendam justitiam sententiæ Rotalis confirmantis institutionem Castello delatam, absque eo quod opus sit inquirere suffragia lata pro Delphino, quibus tamen ad exuberantiam etiam rimatis, eò magis clarum apparuit jus Castellum; Quoniam Domini ex quadraginta sex demendas esse existimarunt voces Canonici Malaguzini, ac Damiani Ronconi, quorum votum, tanquam sine ullo mandato in Consilio exhibitum, non videtur admittendum, non refragante succedanea ratificatione, quia tanquam lata extra Consilium nullius remansit efficaciam, ut firmatum fuit in antecedentibus decisionibus, ac propterea semper subsistere majoritatem vocum pro Castello, & consecutivè institutionem ejus favore demandatam.

Et ita in reliquis approbando ea omnia deducta in antecedentibus decisionibus coram R. P. D. meo Falconerio, & ad eafese remissivè habendo Domini responderunt. Vtraque parte acerrimè informantur.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus Parocho, & Parochianis, præsentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis, An dicatur præsentatus à majori parte Patronorum?

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus reservatum Parocho, & Parochianis, pro medietate spectat ad Parochum, & pro alia medietate ad Parochianos; sed limita, ut num. 2.
- 3 Refertur sententia Hostiensis, & Gonzalez.
- 4 Qui non est presentatus ab omnibus Parochianis, An dicatur habere integram medietatem juris patronatus ad eos spectantem?
- 5 Presentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis non dicitur presentatus à majori parte Patronorum, sed esse in paritate vocum cum presentato à ceteris Parochianis. Limita, ut num. 12.
- 6 Electus ab Episcopo, & à nonnullis Capitularibus non dicitur electus à majori parte, respectu electi à ceteris Capitularibus.
- 7 Presentatus ab una familia, cui competat una medietas, & à nonnullis alterius familiae, cui competat altera medietas juris patronatus, non dicitur esse presentatus à majori parte, sed esse in paritate vocum cum ceteris alterius familiae.
- 8 Minor pars unius vocis, qua adheret alteri voci, hanc non impinguat, nec auget.
- 9 Major pars suffocat, & attrahit ad se minorem.
- 10 Juspatronatus relictum Parochianis censetur relictum uti singulis, non uti universis, ex juris præsumptione.
- 11 Juspatronatus si ex observantia competat Parochianis uti universis, presentatio est ab eis faciendæ collegialiter, & aliter facta est nulla.

CASUS V.

Reservato Jurepatronatus à Fundatore in limine foundationis Parocho, & Parochianis Loci A. Parochus, & quatuor ex Parochianis in successiva vacatione Beneficii præsentarunt Titium; Alii ve-

rò